

Kouluttajan opas

Moduuli 6

Monimutkaiset viestintävälineet

Esittäjän nimi: _____

Päivämäärä: _____

COM-IN KA220-VET-
9A87A6EF © is licenced
under CC BY-NC-SA 4.0.

Co-funded by
the European Union

Pragmatiikka

Vaikka IDD-potilaiden muodollinen kieli on vähentynyt ja puutteellinen, se ei ole vailla kommunikaatioarvoa. Hyvin usein IDD-ihmiset eivät ole hallinneet näitä keskusteluvaihdon perussääntöjä, eikä Gricen laadunvaihdon maksiimeja (laatu, määrä, merkityksellisyys ja tapa) kunnioiteta.

Useat kirjoittajat ovat dokumentoineet vertaisviestinnän näkökohtia laitos- ja kouluympäristöissä. Tässä yhteydessä suullisen viestinnän osaamisen kehittäminen määritellään prosessiksi, jolla hankitaan tietoa siitä, miten kieltä käytetään ja ymmärretään herkkyydeksi muiden tavoitteille, tunteille ja mahdollisuuksille osallistujia. Tästä näkökulmasta on käsiteltävä ja tutkittava viittä sanallisen viestinnän aluetta: (1) keskusteluvuorojen ottaminen, (2) keskustelun suosittelijoille ilmoittaminen, (3) puheaktien hallinta, (4) kumppaneiden panos keskustelunvaihtoon ja keskustelun aiheen hallintaan ja (5) selvennyspyynnöt.

Keskusteleva vuorottelu

Vuorottelu on välttämätöntä ihmisten välisessä viestinnässä. Se edustaa kommunikaatiokokemusta, jota tarvitaan keskusteluvuorottelua koskevien sääntöjen ymmärtämiseen. Kuten tämän alan tutkimukset osoittavat, IDD-potilailla ei ole liikaa ongelmia tällä alalla, ainakaan vanhempien / sukulaisten kanssa tapahtuvan vaihdon hallinnassa ja järjestämisessä.

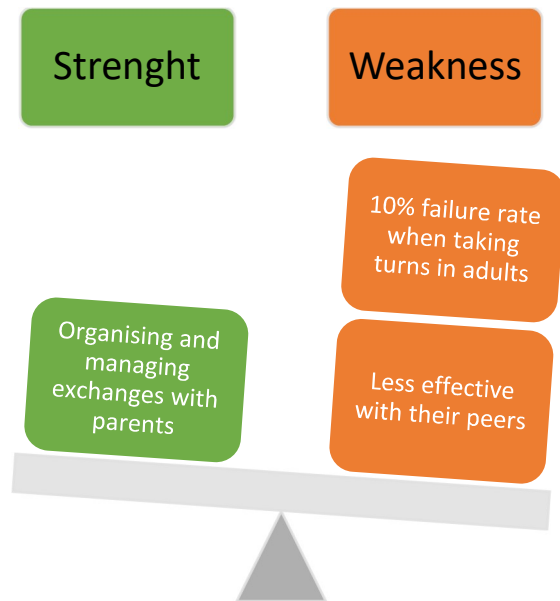
Ongelmia esiintyy vain 10 prosentissa keskustelukeskusteluista, mikä on suunnilleen sama prosenttiosuus virheistä kuin neurotyypillisillä aikuisilla (Abbeduto & Rosenberg, 1980). Nämä tiedot viittaavat siihen, että jos pragmaattinen tieto aiheuttaa ongelmia IDD-potilaille, ei näytä siltä, että heidän alkuperäänsä pitäisi etsiä heidän keskustelukyvystään.

Tilannetta voidaan havainnollistaa seuraavasti:

COM-IN KA220-VET-
9A87A6EF © is licenced
under CC BY-NC-SA 4.0.

Co-funded by
the European Union

Ilmoitus keskustelun suosittelijoista

Keskusteluvuorovaikutuksen onnistuminen riippuu useista tekijöistä, kuten niiden ihmisten, paikkojen ja asioiden tarkasta ilmoittamisesta, joihin puhuja viittaa puheessaan.

Tämä keskustelun näkökulma nostaa esiin koko kysymyksen deiktiikan käytöstä (esim. pronominit, paikan adverbit, spatiaaliset prepositiot) eli diskurssissa esiintyvistä yksiköistä, joiden oikea tulkinta voidaan tehdä vain viittaamalla kontekstiin (esim. tässä, takana, nyt jne.) tai puhujan aiemmin antamaan tietoon (esim. persoonapronominit).

pronominit).

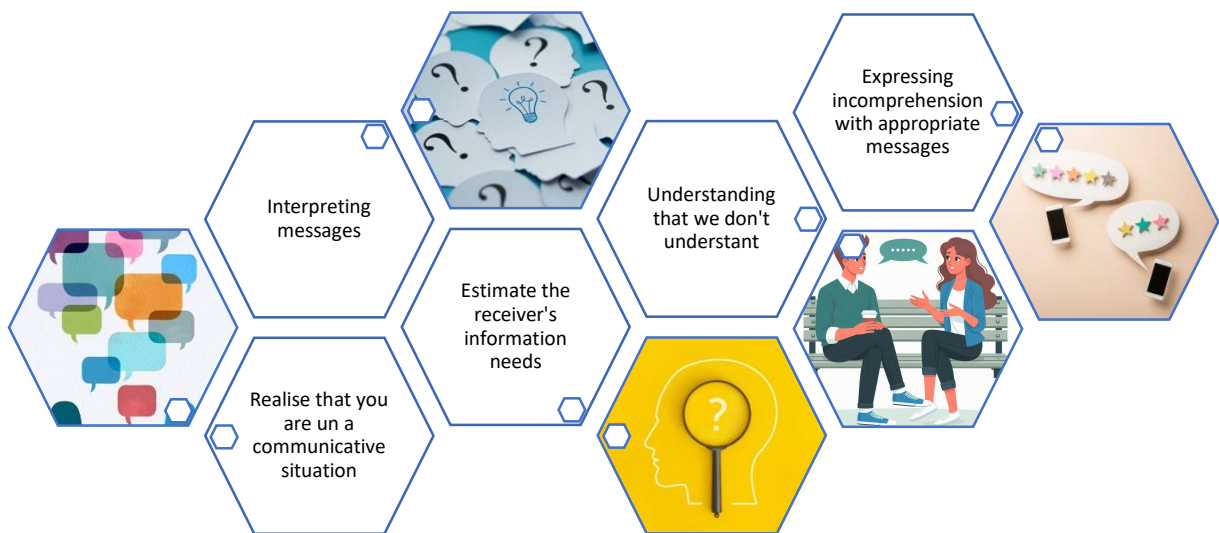
Neurotyypilliset alle kouluikäiset lapset tunnistavat tarpeen mukauttaa lausuntojaan keskustelukumppaneidensa aisti- ja tiedonkäsittelykykyjen mukaan. Kuitenkin vasta 7 ikävuoden jälkeen he tulevat tietoisiksi tarpeesta ottaa huomioon keskustelutilanne sellaisten lausuntojen rakentamiseksi, joissa viittaaja erottuu selvästi muista mahdollisista viittaajista ympäristössä. Vaikka neurotyypilliset lapset näyttävät kykenevän 10-vuotiaasta lähtien onnistumaan täydellisesti viiteviestintätehtävässä, IDD-potilaat eivät hallitse tätä taitoa ja heillä on huomattavia vaikeuksia tämän tyyppisissä tehtävissä. He eivät pysty muotoilemaan viestejä, jotka sisältävät kaiken tarvittavan tiedon, jotta puhuja voisi tulkita ne yksiselitteisesti.

COM-IN KA220-VET-
9A87A6EF © is licenced
under CC BY-NC-SA 4.0.

Co-funded by
the European Union

Miksi tällaiset vaikeudet viestintätoimissa, joihin liittyy viiteviestintää? Sen lisäksi, että jo mainittiin vaikeus käyttää deiktiikkaa (pronominit, determinaatit jne.) asianmukaisesti, IDD-henkilön on ymmärrettävä oikein konteksti, jossa vaihto tapahtuu, puhujan tietotarpeet ja omat viestintätarpeensa.

Referentiaaliset viestintätehtävät tarjoavat keinon tarkastella lasten herkkyyttä kuulijan tarpeille viestinnässä ja siten tarkastella henkilön mahdollisuuksia onnistuneeseen tiedonvaihtoon (Comblain & Elbouz, 2002). Tämän tyyppiseen tehtävään kuuluu yleensä tiedon antaminen esineestä tai tapahtumasta jollekin, joka ei ole läsnä. Käytännössä jokapäiväisessä elämässä tämä voi tarkoittaa puhelinkeskustelua tai kertoa päivästäsi jollekulle, joka ei ole viettänyt sitä kanssasi. Tällaiset tehtävät mahdollistavat myös tiedon saamisen henkilön kyvystä olla hyvä vastaanottaja säätämällä puhujan hänelle antamien tietojen täydellisyyttä.

Näissä tehtävissä tai tilanteissa *tehokas puhuja* voi erottaa ominaisuudet, jotka yksilöivät kuvattavan kohteen tai tapahtuman, esittää nämä piirteet johdonmukaisessa viestissä ja sulkea pois hyödyttömän tarpeettoman tiedon. Lisäksi hyvät puhujat kiinnittävät ja ylläpitävät

vastaanottajan huomiota ja voivat muokata viestiään, jos vastaanottaja ilmoittaa, että hän ei pysty valitsemaan kohdetta tai osoittaa ymmärtämishäiriötä. Tehokas *vastaanottaja* on sellainen, joka voi tarkan viestin jälkeen antaa asianmukaisen vastauksen. Kun viestit eivät ole täydellisiä (ne esimerkiksi viittaavat useampaan kuin yhteen kohtaan), on mielenkiintoista tarkkailla, miten ne käsittelevät tätä puutetta. Pystyvätkö he muotoilemaan sellaisia kysymyksiä, joita tavallisesti käytetään kertomaan toiselle, että henkilö ei pysty toimimaan vastaanotetun viestin perusteella?

Puhujataidot kehittyvät tyypillisesti ennen vastaanotintaitoja, toisin kuin kielen kehityksen normaalissa mallissa, jossa ymmärtämisen sanotaan edeltävän tuotantoa (Lloyd, 1994).

Fragile-X-poikien kanssa tehdyssä tutkimuksessa Comblain ja Elbouz (2002) osoittivat, että nämä osallistujat voivat olla tehokkaita puhujia ja vastaanottimia, mutta viestinnän tehokkuus riippuu kommunikoitavan tiedon luonteesta. Varmistaminen Lambert ja von Kaenel (1984) saatu Downin oireyhtymän osallistujan kanssa, he huomauttavat, että TDI-kaiuttimien kyky tarjota asiaankuuluvia tietoja vastaanottimille riippuu läheisesti tiedon määrästä ja tyypistä kunhan. Vaikeuksia esiintyy pääasiassa spatiaalisessa ja järjestysluvussa, mikä viittaa sanaston ja käsitteiden hallintaan, mikä näyttää olevan puutteellista useimmilla IDD-henkilöillä.

Puhetoimintojen hallinta

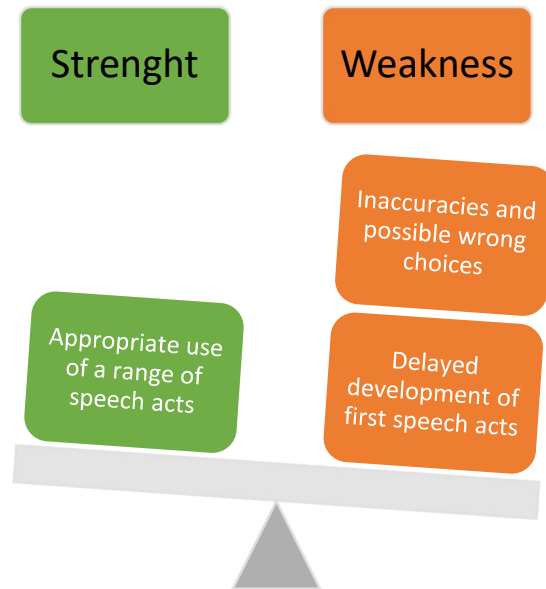
Kielen tuottaminen vuorovaikutuksen aikana on sosiaalinen teko, jolla puhuja yrittää vaikuttaa muihin keskustelun osallistujiin. Puhuja esittää kysymyksiä, väittää ehdotuksia, käskyjä, huudahtaa ja niin edelleen. Lasten tietämys näistä puheaktista ei ole täydellinen ennen 8 tai 9 vuoden ikää, vaikka he pystyvät tunnistamaan osan niistä 2 tai 3 vuoden iästä lähtien.

IDD-lapsilla on jo viive näiden ensimmäisten puhetoimintojen kehityksessä (Abbeduto, 1991). Tämä viive ei kuitenkaan näytä estävän IDD-aikuisia tuottamasta kaikkia neurotyypillisten aikuisten tuottamia puheaktien perusluokkia. Lievät tai kohtalaiset IDD-aikuiset voivat tehokkaasti tuottaa lausuntoja, kysymyksiä, antaa käskyjä ja ilmaista idean (Rosenberg & Abbeduto, 1980). Joissakin tilanteissa puhumuodon valinta on kuitenkin epätarkka.

Esimerkiksi pyyntöjen tapauksessa kohtelias muoto valitaan harvemmin kuin neurotyypillisten lasten tai ihmisten tapauksessa (esim. "toinen makeinen" on parempi kuin "voinko saada toisen makeisen?").

Tilannetta voidaan havainnollistaa seuraavasti:

Keskustelun aiheen järjestäminen

Keskustelussa osallistujat tunnistavat molempia kiinnostavan aiheen, josta he vaihtavat ajatuksia. Tämän tyyppistä käyttäytymistä on tutkittu hyvin vähän IDD-potilailla. Abbeduto ja Rosenberg (1980) ehdottavat kolmesta IDD-aikuisten kolmikosta tehdystä tutkimuksesta, että keskusteluaiheen organisointi on hyvin kehittynyt. Heidän työnsä perustuu saman aiheen peräkkäisten puhekierrosten lukumäärän laskemiseen. Keskustelujen sisällön analyysi osoittaa kuitenkin, että Abbeduton ja Rosenbergin koehenkilöt käyttävät paljon interjektioita ja täyteaineita (esimerkiksi oh, mm, hmm jne.) vuorovaikutuksen ylläpitämiseksi. Näillä tuotannoilla ei ole semanttista merkitystä eivätkä ne anna tietoa keskustelun aiheesta. Itse asiassa IDD: t ylläpitävät vuorovaikutusta, mutta useimmiten epäonnistuvat keskustelun ja ajatustenvaihdon edistämisessä.

COM-IN KA220-VET-
9A87A6EF © is licenced
under CC BY-NC-SA 4.0.

Co-funded by
the European Union

Lisäksi jos he eivät ymmärrä tietojenvaihdon sisältöä tai sen tavoitetta, he esittävät hyvin harvoin selvennuspyyntöjä (esim. esittävät kysymyksiä, pyytävät uudelleenmuotoilua jne.).

Vaikeus hallita viestintätoimia ja ylläpitää keskustelua rakentavalla ja informatiivisella tavalla johtuu epäilemättä siitä, että lausunnon ymmärtämisessä ei ole kyse vain siitä, mitä sanotaan nimenomaisesti: meidän on otettava huomioon minkä tahansa viestintätoimen implisiittinen sisältö, sisältö, johon pääsee vain palauttamalla puhujan aikomus. Tämän prosessin huomioon ottamiseksi, Grice (1979) esittelee aikomuksen käsitteen viestinnässä ja kehittää neljä viestinnän periaatetta, joita puhuja noudattaa kommunikoidakseen keskustelukumppanin kanssa. Näitä kutsutaan yleisesti Gricen maksiimeiksi.

Tästä näkökulmasta onnistuneen viestinnän perusta perustuu yhteistyön periaatteeseen. Tästä näkökulmasta onnistuneen viestinnän perusta perustuu yhteistyön periaatteeseen: jokainen keskustelun osallistuja pyrkii antamaan järkevän ja yhteistyöhön perustuvan panoksen keskusteluun lausuntojen tulkinnan helpottamiseksi.

Yhteistyöperiaate - sopeutuminen keskustelun yleiseen suuntaan

Jos minua pyydetään osallistumaan pallopeleihin. Olen vapaa hyväksymään tai kieltäytymään. Jos hyväksyn, minun on kuunneltava pelisääntöjä ennen kuin voin osallistua toimintaan.

→ Puheenvuoroni on tehtävä oikeaan aikaan keskustelussa

Väärin: keskeytä ohjaajan selitykset tai puhu samaan aikaan leikkikavereideni kanssa

Oikein: odota selityksen loppuun kysyäksesi kysymyksen tai pyytääksesi toistoa

Tehokkaassa osallistumisessa keskusteluun on myös otettava huomioon eri periaatteet (maksiimit), jotka ohjaavat osallistujien välisiä suhteita: (1) määrän maksimi, (2) laadun maksimi, (3) suhteen tai merkityksellisuuden maksimi ja (4) tavan tai modaalisuuden maksimi.

Laadun maksimi

Jokaisen puhujan tulisi antaa niin paljon tietoa kuin on tarpeen eikä enempää. Riittämätön tieto tai tiedon puute on haitallista keskustelulle, aivan kuten paljon enemmän tietoa kuin on tarpeen, voi myös olla haitallista keskustelulle. Keskustelu voi poiketa merkityksettömistä yksityiskohdista tai osallistujat voivat johtaa virheellisiin johtopäätöksiin.

Määrän maksimi - Älä anna liikaa tai liian vähän tietoa

Jean on huvittunut ja nauraa. Hän kertoo vanhemmilleen päivästä ja haluaa selittää, että hän ja hänen ystävänsä ovat pelanneet jalkapalloa ja että kun pallo potkaistiin liian kovaa, se laskeutui leikkialueen ulkopuolelle naapurin puutarhaan.

Väärin: Se oli liian kova, joten pallo putosi kukkiin.

→ Jeanin väliintulo sisältää liian vähän tietoa, jotta hänen vanhempansa ymmärtäisivät tilanteen ja nauraisivat hänen kanssaan.

Oikein: Pelasimme jalkapalloa koulussa, ja ammuin liian kovaa ja pallo osui naapurin kukkiin.

Määrän maksimi

Kaikkien keskusteluun osallistuvien on täytettävä totuudenmukaisuuden ja vakauden ehdot. Tämä tarkoittaa, että jokaisen keskustelun osallistujan on oltava vilpitön ja puhuttava hyvästä syystä. Toisin sanoen osallistujilla on oltava hyvät syyt sanoa mitä he sanovat ja todisteet lausuntojensa tueksi.

Laadun ja suhteen maksimit - Älä sano mitään väärää tai merkityksetöntä

Kouluttaja kysyy Jeanilta, joka on laittanut keittokirjan keittiöön leipomisen jälkeen. Jean ei ollut osallistunut ruoanlaittoon, joten hän ei voinut vastata kysymykseen.

Väärin: Anna vei sen pois. Se on pöydällä.

→ Jeanin kommentti on merkityksetön: (1) se ei vastaa kysymykseen ja (2) hän ei voi vastata siihen, koska hän ei osallistunut toimintaan.

Oikein: En tiedä, etten osallistunut toimintaan.

Modaalisuuden/tavan maksimi

Jotta viestintä olisi tehokasta, on tärkeää viestiä selkeästi ja välttää tarpeettomia epäselvyyksiä tai monimutkaisuutta.

Modaliteetin / tavan maksimi - Ole selkeä, vältä epäselvyyksiä, ole lyhyt ja järjestäytynyt.

Jean kertoo vanhemmilleen, että hän on puhunut ystäviensä Paulin ja Jamesin kanssa ja että James on kutsunut hänet syntymäpäiväjuhliinsa.

Väärin: Tapasin Paavalin ja Jaakobin. Hän kutsui minut syntymäpäiväjuhliinsa.

→ Emme tiedä, keneen pronomini "hän" viittaa. Siksi tekstissä on jonkin verran epäselvyyttä, koska "hän" voi viitata Paavaliin tai Jaakobiin.

Oikein: tapasin Paulin ja Jaakobin. James kutsui minut syntymäpäiväjuhliinsa.

Joka kerta kun lausunto tuotetaan, puhujan ja vastaanottajan on tehtävä yhteistyötä siirtääkseen vaihtoa kohti yhteistä tavoitetta: tiedonsiirtoa.

Puhuja ja vastaanottaja katsovat implisiittisesti, että toinen noudattaa yhteistyön periaatetta.

Viestintä on tehokasta ja viestintäsäädöksen sääntöjä noudatetaan, kun: kaikki tarvittavat ja riittävät tiedot sanotun ymmärtämiseksi annetaan, puhuja ilmaisee sen selvästi, sanottu on tarkka ja merkityksellinen keskustelun aiheen kannalta.

Joissakin tapauksissa heidän on kuitenkin tehtävä oletuksia sanotun merkityksestä ja täytettävä mahdolliset aukot tiedoissa tekemällä päätelmiä.

Bibliografia

Abbeduto, L. (1991). Verbaalisen viestinnän kehittyminen henkilöillä, joilla on kohtalainen tai lievä kehitysvammaisuus. Julkaisussa N. W. Bray (toim.), *Kehitysvammaisuuden*

COM-IN KA220-VET-
9A87A6EF © is licenced
under CC BY-NC-SA 4.0.

Co-funded by
the European Union

tutkimuksen kansainvälinen katsaus (Osa 17, s. 91-115). Akateeminen lehdistö.
[https://doi.org/10.1016/S0074-7750\(08\):60104-4](https://doi.org/10.1016/S0074-7750(08):60104-4)

Abbeduto, L., & Rosenberg, S. (1980). Lievästi jälkeenjääneiden aikuisten kommunikaatiokyky.
Sovellettu psykolingvistiikka, 1(4), 405-426.
<https://doi.org/10.1017/S0142716400009826>

Comblain, A., & Elbouz, M. (2002). Fragile-X-oireyhtymä : Entä kielen pragmaattisen
komponentin alijäämä? *Kognitiivisen koulutuksen ja psykologian lehti*, 2(3), 244-265.

Grice, H. P. (1979). Logique et keskustelu. *Tiedonannot*, 30(1), 57-72.
<https://doi.org/10.3406/comm.1979.1446>

Lambert, J.-L., & von Kaenel, B. (1984). Tutkimus henkisesti vammaisten lasten
viiteviestinnästä. *Lapsuus*, 37(1), 41-50. <https://doi.org/10.3406/enfan.1984.2829>

Rondal, J. A., Lambert, J. L., & Sohier, C. (1980). Verbaalinen ja sanaton jäljitelmä Downin
oireyhtymässä ja ei-Downin oireyhtymässä jälkeenjääneillä lapsilla. *Enfance*, 3, 107-
122. <https://doi.org/10.3406/enfan.1980.2724>

